

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht

För kännedom:

Miljö- och klimatminister Åsa Romson

Biståndsmminister Isabella Lövin

Miljö- och jordbruksutskottet

Landsbygdsdepartementet

EU-nämnden

EU-representationen jordbruksfrågor

Stockholm 2015-02-03

Kompromissa inte bort den svenska eko-produktionen.

EU-kommissionens förslag till ny förordning för ekologisk produktion har kritiserats hårt från flera håll och undertecknade organisationer ser med stor oro på den fortsatta utvecklingen. En av anledningarna till att EU-kommissionen lagt ett förslag om en ny ekologisk förordning är att den nuvarande förordningen ska anpassas till Lissabonfördraget. En sådan förändring kan dock genomföras på ett effektivt sätt genom att ändra i befintlig förordning.

Att hela förordningen samtidigt ska skrivas om bygger på ett felaktigt antagande om att förtroendet för den ekologiska produktionen måste stärkas. Vi delar inte denna bild. Tvärtom är förtroendet för den ekologiska produktionen högt vilket tydligt signaleras genom den kraftigt ökade efterfrågan. Till exempel ökade försäljningen av eko-mat med 38 procent under 2014. Det som behöver stimuleras är produktionen för att få mer ekologiska varor.

Arbetet med att ta fram ett kompromissförslag fortsätter nu under det lettiska ordförandeskapet och det finns därför flera skäl till att Sverige nu bör se över sin ståndpunkt till ursprungsförslaget och förhålla sig ännu mera tydlig och kritisk än hittills i processen.

Eftersom EU-kommissionen avser att dra tillbaka förslaget till ny förordning om ministerrådet och Europaparlamentet inte kommer överens inom sex månader, finns inga skäl att acceptera försämringar jämfört med nuvarande förordning, eller förändringar vars effekter på den ekologiska produktionen är osäkra. Vi anser att Sveriges huvudalternativ ska vara att EU-kommissionen drar tillbaka förslaget och att de positiva förslag som kommer fram i processen lyfts in i befintlig förordning. Stabilitet i regelverket är en nödvändig förutsättning för fortsatt utveckling av den ekologiska sektorn och ökad miljönytta.

Nedan lyfter vi fram den viktigaste kritiken mot EU-kommissionens förslag.

1. Avsaknad av konsekvensanalys.

EU-kommissionens ursprungliga förslag vilade på mycket vaga och många gånger felaktiga antaganden som inte överensstämmer med branschens egna analyser eller befintliga forskningsresultat. Analyser av EU-kommissionens förslag, bland annat av Ekologiska Lantbrukarna, visar att förändringarna skulle slå ut stora delar av den svenska ekologiska produktionen. Höstens olika kompromissförslag saknade insyn från berörda i sektorn och under våren måste ordentliga konsekvensanalyser fram och berörda involveras.

2. Förslaget strider mot EU:s policyramverk för livsmedelstrygghet.

Enligt EU:s policyramverk för att stödja livsmedelstrygghet i utvecklingsländer¹ ska EU bidra till att förbättra småskaliga odlares inkomster. Export av ekologiska produkter har visat sig vara en viktig möjlighet för småskaliga odlare i en rad utvecklingsländer att öka sina inkomster. EU-kommissionens förslag till ändrade importregler kommer emellertid att försvåra export från framför allt utvecklingsländer. Det är därmed inte förenligt med målen för EU:s utvecklingspolitik, vilket strider mot Policy Coherence for Development (PCD) samt det krav på samstämmighet som är fastställt i Lissabonfördraget (Art. 21(3)).

3. Flyttar makt till kommissionen.

EU-kommissionens förslag innebär att många avgörande delar av reglernas tillämpade utformning beslutas av EU-kommissionen själv genom delegerade akter. Det är ett mycket provokativt förhållningsätt till en miljömärkning som utvecklats i en öppen och demokratisk anda mellan odlare och konsumenter. Det är också en uppenbar risk att besluten blir sämre när inflytande och insyn från medlemsstater och berörda reduceras.

4. Strider mot Polluters Pay Principle.

EU-kommissionen föreslår ett gränsvärde för föroreningar av bekämpningsmedel i ekologiska produkter där produkter ska avcertifieras. Detta trots att de kemikalierester som hittas i ekologiska produkter i huvudsak beror på föroreningar från omvärlden. Följaktligen tvingar förslaget ekoproducenter att bli ekonomiskt ansvariga för andras föroreningar och strider mot principen om att förorenaren ska betala. Det riskerar också att flytta fokus från dagens kontroll av ett diversifierat produktionssystem till en kontroll av slutprodukterna. Ekologiska produkter står för mycket mer än frihet från bekämpningsmedel, till exempel god djuromsorg och biologisk mångfald.

5. Minskad ekoproduktion; minskad miljönytta och levande landsbygd.

Arbetet med ett kompromissförslag måste säkerställa en positiv utveckling av ekologisk produktion och den ekologiska marknaden. EU-kommissionens förslag innehåller så stora brister att det kommer att äventyra hela den ekologiska marknaden. Ekologiska producenter och konsumenter tappar tilliten till den ekologiska märkningen om förslaget genomförs. Minskat förtroende med tapp av producenter kommer samtidigt innebära minskad miljönytta och möjligheter att nå mål om levande landsbygd. Ekologisk produktion bidrar till både ökad lokal sysselsättning och skapar många viktiga mervärden på landsbygden.

¹ Commission Communication (31.3.2010, COM (2010)127 final)

6. Process med demokratiska brister och stora risker för produktionen.

Det är mycket anmärkningsvärt att processen till största delen sker i frånvaron av insyn och kompetens från den ekologiska sektorn. Den nu gällande förordningen trädde i kraft 1 januari 2009 och fortfarande finns många tveksamheter om tolkningar och tillämpning. Att åter byta lagstiftning skapar stor osäkerhet i sektorn – vem vågar investera eller ställa om till ekologisk produktion när det legala regelverket och förutsättningarna hela tiden förändras på ett sätt som lätt upplevs som godtyckligt?

Den svenska positionen

Fokus i arbetet från alla länder verkar ha varit att ta fram ett kompromissförslag som efterliknar det befintliga regelverket. Ett sådant förfarande måste ses som mycket ineffektivt och innebär en allt för stor risk att mindre bra beslut kompromissas in i förslaget.

Med anledning av ovanstående önskar vi att Sverige ser över sin ståndpunkt till förslaget om ny förordning för ekologisk produktion. Vi föreslår att Sveriges huvudalternativ ska vara att EU-kommissionen drar tillbaka förslaget och att de positiva delar, som framkommit vid arbetet med en kompromiss samt en anpassning till Lissabonfördraget, lyfts in i befintliga regelverk. Annars riskerar vi att kompromissa bort den svenska eko-produktionen och försvåra importen av ekologiska produkter från en rad utvecklingsländer.

Vänliga hälsningar,

Kjell Sjödahl Svensson, KRAV, Kjell.Sjodahl-Svensson@krav.se

Marianne Schönning, Ekologiska Lantbrukarna, Marianne.Schonning@ekolantbruk.se

Emelie Hansson, Naturskyddsföreningen, Emelie.Hansson@naturskyddsforeningen.se

Eva Rulf, LRF, eva.rulf@lrf.se

Gunnel Nycander-Axelsson, Svenska kyrkan, Gunnel.AxelssonNycander@svenskakyrkan.se

Per Baummann, Svensk Dagligvaruhandel per.baumann@svenskdagligvaruhandel.se

Jens Henriksson, Sveriges Konsumenter jens.henriksson@sverigekonsumenter.se

Naturskyddsföreningen

**Sveriges
Konsumenter**

**Ekologiska
Lantbrukarna**

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE